

povdarjalo že večkrat avtonomijo; ako je ne uresniči, morali bi misliti, da mu ni resnica z besedo. (Dobro!) Soseska potrebuje samostojnosti; ako jo vedno le gosposke v svoji oblasti imajo, nima on nič drugega kakor davke. (Dobro! pravo!). Birokraciji je avtonomija največa sovražnica in birokracija avtonomii; obé ste si v večnem boji; Avtonomija je jéz birokracii. (Dobro! pravo!) Jaz mislim, da so to tudi pravila Belkredijeva. Državna oblast naj bode viša oblast, ktera čuje nad tem, da se državi ne godí škoda. To je varstva dovolj! Ni res, da bi moralali stroški za deželo večí biti; za oskrbovanje upravnstva, kakor ga zdaj političini uradi izpeljujejo, naj bi se občinam pomagalo iz državnega zaklada. (Živa pohvala med poslanci in poslušalci!)

Poslanec Kromer pravi, da bi deželni zbor sam sebi ubožno spričalo podpisal, ako bi po novem pretresovanji ne pritrdilo ministerstvo občinskega zakona. — Kakor navadno, se je gosp. deželnega sodstva svetovalec tudi danes proti koncu govora zeló razsrdil, kajti nikakor mu ne gré po njegovi glavi, kako da se v vsaki seji le in vedno le o toliko hvaljeni avtonomii govori, a nikdar ne povdarja edinost in centralna moč Avstrije! Samostojnost se mu zdí le sirena in ledena slika, — zagrinjalo, za katerem vse kaj drugega tičí. (Oho!)

Poslanec dr. Zupan podpera večino odborovo, ker misli, da se tudi sedanje ministerstvo drží zakona državnega od 5. sušca 1862 in se drugače ni nadjati potrjenja. Če tudi imamo drugo ministerstvo, je vendar postava, kakor je bila poprej! Ako bi nove ideje zmiraj rodile nove postave, ne bilo bi premembne konca ne kraja. Skušnje še niso kazale, da po našem načinu dodelana občinska postava ni dobra. Ž njo niso še odstranjene okrožne županije.

Poslanec dr. Costa. Trdilo se je ravnokar, da občinska postava je bila v dveh deželnih zborih prevdarjana in za dobro spoznana. Al temu ni tako. Naj spominjam poročevalca gospoda barona Apfaltrerna, da je lani celó drugače govoril (štenograf. zapis. 1864 IX. 9.) kakor letos, ko je sporočal, da ga je sram tako stopiti pred deželni zbor; al on ni tega kriv — je lani rekel — ampak vlada, ki je zdaj po enem kopitu obrnila, kar je lani hotla imeti različno po različnih deželah. Ako bi deželni zbor zavrgel predlog manjšine, izneveril bi se sam sebi! (Dobro!) Vlada denes je drugačna kot lani; one hoče decentralizacijo, avtonomijo. Opominjajmo jo njenih besed in recimo ji: zdaj pokaži, da se dela tvoja vjemajo z besedami tvojimi! (Pravo! dobro!) Vlada nam zdaj še enkrat predlaga osnovo občinske postave in nam prepušča, da storimo, kar nam je drago. Gospod Kromer je sicer rekel, da je deželni zbor temeljito prevdaril postavo; al pozabil je, da se je ta temeljitost morala sukati med vojnicama državne postave 5. sušca 1862. Al če bi tudi drugega nič ne bilo prevdariti, bilo bi saj to: ali vpeljemo okrajne županije? In že zavoljo tega se kaže potreba, da se tako predela občinska postava, da se saj pozneje morejo v njo vvrstiti te županije. Te županije se, kakor sem iz ust državnega ministra sam slišal, vrlo dobre kažejo na Českem in Marskem; v Galiciji je ravnokar deželni zbor vzel v posvetovanje to postavo, in štajarski deželni zbor jo še dobí. Tudi mi moramo dobiti te županije; tedaj naj se osnova občinske postave še enkrat izročí odboru v posvèt. Poslanec Kromer je na napačni poti, ako misli, da mi moramo za močno vlado se boriti; ona je že dosti močna; mi se moramo potegovati za svobodno gibanje. (Pravo! dobro! med poslanci in poslušalci.)

Poslanec Svetec še enkrat zagovarja manjšino in zavrne Kromerja, da stranka, ki se poteza za samostojnost, dobro vé, kaj da hoče, samo naj se jej prilika ponudi svoje nasvete predložiti.

Poslanec dr. Toman odgovorí prestrastnim besedam Kromerjevím, veleč, da naj se on ne predrzne tisto zagrinjalo razpeti, kajti znal bi nehati — biti! (Občna veselost.)

Poročevalec baron Apfaltrern še enkrat ponavlja svoje razloge in misli, da želje po večí samostojnosti, po občinah okrožnih, le nektere glave nevzmirujejo, a da ljudstvo o tem nič ne vé.

Za odborov predlog, da naj se zdaj samo o §. 24 posvetuje in vsa druga postava pustí v nemar, je glasovalo 19 poslancev in sicer: baron Apfaltrern, grof Auersperg, Brolich, baron Codelli, Derbič, Dežman, Golob, Guttman, Jombart, Kromer, pl. Langer, Mulej, dr. Recher, Rudež, dr. Skedl, pl. Strahl, baron Schloissnigg, pl. Wurzbach in dr. Zupan; — zoper pa sledečih 12: dr. Bleiweis, dr. Costa, Kapele, Klemenčič, Koren, Obreza, Rozman, Svetec, dr. Toman, dekan Toman, Zagorec in baron Anton Zois. V zbornici ni bilo gospoda knezoškofa g. Kozlerja in Lokarja. — Po takem je §. 24 po vladini osnovi večina sprejela in v odbor za slovensko prestavo volila dr. Bleiweis-a, Koren-a, Rozman-a, Svetec-a in dekana Toman-a.

V 7. in 8. seji je bila razprava o grof Auerspergovem predlogu, ki zahteva nezaupnico septemberskemu patentu. Zoper ta predlog so govorili dr. Bleiweis, dr. Toman, Svetec, dr. Costa, baron Schloissnigg, — za predlog Dežman, dr. Zupan, baron Apfaltrern in grof Auersperg; Njih eksc. deželni glavar baron Bach dokazuje vladino stališče o septemberskem manifestu. V saboto se ni móglo nič skleniti, ker, ko so dr. Toman, dr. Bleiweis, dr. Costa, Svetec, dekan Toman, baron Anton Zois, baron Schloissnigg, Kapele, Koren, Lokar zapustili zbornico, ni bilo več dostojnega števila za sklepanje. Še le v pondeljek tedaj ob 1/2 4 popoldne je bilo glasovanje in z 18 glasovi zoper 12 je z živimi pravoklici padel Auerspergov predlog po nasvetu poslanca Mulej-a: naj zbor prestopi na dnevni red, za ktereга so glasovali: Bleiweis, Costa, Jombart, Kapele, Klemenčič, Koren, Kozler, pl. Langer, Lokar, Mulej, Rudeš, Rozman, baron Schloissnigg, Svetec, dr. Toman, dekan Toman, Zagorec, baron Zois. Za predlog so glasovali: baron Apfaltrern, grof Auersperg, Brolich, baron Codelli, Dežman, Golob, Kromer, dr. Zupan, pl. Strahl, dr. Skedl, dr. Recher, pl. dr. Wurzbach. Glasovala nista Derbič in Guttman. — Govore prinesemo drugi pot.

Dopisi.

Iz ogerskega Altenburga 4. dec. — Ker je viša kmetijska učilnica v ogerskem Altenburgu po svetu dobro znana in ste tudi Vi vrednik sami letošnjo jesen ogledali to učilnico in jo v „Novicah“ s pohvalo omenili, utegne čitateljem našega lista, ki tudi lesèm dohaja, všeč biti, ako jim povem, da nas je letos v tej akademii 125 učencev, sinov zeló različnih narodov, med njimi tudi 2 Kranjca (baron Kuno Lazzarini in jez), 2 Štajarca (Praš Otokar in pl. Schwarz Ed.); največ je Ogrov — 44, in Čehov — 33, Moravanov je 11, Poljakov 4 itd. Iz ptujih dežel je 1 Rus, 2 Prusa, 1 Šaksonec in 1 Holandec. — Prof. Haberlandt je skušal, ali ne bi bilo dobro, da bi se krompir le malo osipal? Skušnjo je gosp. profesor natanko popisal. Ako Vam je drago, priobčim Vam v „Novicah“ za naše gospodarje to skušnjo. *) — Zagotavljam Vam še, da je poduk tukaj izvrsten in da se srečnega čislam, da sem si ta stan izvolil; želim le, da bi srečno svoj namen dosegel in da bi kadaj mogel koristiti svoji domovini, Fr. Povšè.

*) Prosimo!

Iz Maribora 10. dec. —s— Kakor se čuje, bodo nekteri Ptujčani nezaupnico poslali svojemu poslancu pl. Waserju, ker je proti adresi govoril, mariborski, bistriški in šentlenarski volivci pa Feyrer-ju in Lešniku, ker sta celó nasproti mislim in željam svojih volivcev glasovala proti adresi. Da sta posebno ta dva poslanca, ki sta izvoljena od samih Slovencev, v svoji predrznosti môgla tako daleč iti, da sta tudi pri tej tako imenitni stvari si upala ravno navskriž glasovati mnenju tolikrat v časnikih in pri vseh javnih okoliščinah izrečenemu, temu se čudimo. Bomo videli, imata li toliko poštenosti, da vsaj odstopita, ko dobita nezaupno pismo. Ker stvar po Šmerlingovi ustavi ni šla naprej, so svetli cesar to krivo pot prekinili in pripravili novo pot, pravo pot slobodnega porazumljenja med narodi in med vlado na podlagi 20. oktobra. Ta velikodušni čin od 20. septembra so pozdravili vsi Slovani z navdušenostjo in slava je donela iz vseh slovenskih prs Njih Veličanstvu presvitlemu cesarju Francu Jožefu. Lehko sta se tega prepričala, če ne indi, vsaj pri Slomšekovi besedi v Mariboru (saj stanujeta v Mariboru) in vendar se drzneta vkljub tej lojalni demonstraciji glasovati proti adresi!! Prečudna bi bila drznost, ako po takem še dalje trdita, da zastopata Slovence. Po naših mislih nikakor ne: mnenje štajarskega slovenskega naroda in njuno glasovanje je den in noč.

Maribor. (Iz čitavnice.) Vsem častitim gospodom članom naše čitavnice se s tem naznanja, da bode v nedeljo 17. decembra t. l. razun napovedane večerne veselice ob 7. uri zvečer tudi občna skupščina, da se izvoli za prihodnje društveno leto nov odbor.

Odbor čitavnice mariborske.

Temu oznanilu še pridamo, da bode napovedana volitev novega odbora važnejša memo prejšnjih zavoljo tega, ker dosedanji jaki prvosednik gosp. dr. Srnec in denarničar gosp. dr. Pavlič kot skoro imenovana odvetnika, tedaj prestavljena iz Maribora, in še morda nek tretji odbornik, v vsem tedaj tri najtehtnejše in najdelavnejše moči izstopijo iz odbora. Da se toraj zedinimo, koga postavimo za novega prvosednika in tudi vse druge odbornike volimo društvu v prid in večini po volji, naj se zato te volitve udeležijo vsi udje in naj se nobeden ne odtegne tej važni pravici in dolžnosti društvenega življenja; saj vsi vemo, da na odboru stoji lep kosek živahnosti in življenja društvenega, in vsi želimo, da se društvo naše ohrani in okrepi posebno zdaj in posebno tudi ravno tukaj! t-k.

Ptuj 10. dec. — V ptujski čitalnici, kjer se je zdaj stalno gledišče napravilo, so sledeče zabave osnovane: 17. decembra šaloigra, 31. decembra večerna zabava s tombolo, 7. januarja 1866 beseda s plesom, 14. januarja véliki ples v narodnem oblačilu, 21. januarja beseda s plesom in tombolo, 4. svečana beseda s plesom in tombolo, 11. svečana véliki ples. V postu je vsako drugo nedeljo glediščina igra in celo zimo vsako sredo in saboto stréljanje s pušicami.

Odbor čitalničin.

Iz Haloz pri sv. Andraši v Leskovcah 28. nov. Š. S. — Vsem Slovincem drage „Novice“! blagovolite redko svečanost svetu slovenskemu oznaniti. V nedeljo, 26. t. m. je obhajala vesela haloška fara sv. Andraša v Leskovcah zeló svečaven dan. Imenitost svečanosti terja tedaj, da se ta dan zapiše v zlate bukvice županijske zgodovine. Borna pa poštena, od vseh faranov sv. Andraša kakor tudi znancev spoštovana starčeka, zakonska dva, sta si ta dan drugič na onem mestu zakonske oblube ponavljala, kjer sta jih pred 50 leti storila, toda sedaj ne več v strahu za bridko prihodnost, ampak v okrogu svojih pet odraščelih in dobro odhranjenih otrok, izmed katerih je četrti sin, častiti

gospod Juri Duh, novomašnik in bodoči podžupnik nadškofije zagrebačke, na dan sv. nove maše, očeta in mater svojo, naslonjena na romarsko palico, vdrugič poročil. To je tedaj bil gotovo zlate poroke svečaven dan, vreden spomina v javnem listu. Svečanost ta je vsem pričujočim gostom iz 4 fará v obilnem številu prisedšim priljudnim in vselej rado veselim Haložanom globoko v srce segla, in če so se že solze pri slovesnem govoru, na leci po čast. gosp. M. M. v mičri in gladki besedi izustenenem, obilno z očés vdirale, je še le pravega veselja jok in stok nastal, ko je novomašnik gori omenjeno nalogo pri svojih ljubih starših tako ginljivo opravljati jel! One redke svečanosti pa se je vdeležilo tudi mnogo gospodov duhovnov naše dekanije, po krvi in značaji samih zvestih slave matere sinov. Da pri slovesnem obedu ni bila pozabljena narodna vzajemnost in da smo se živahno pomenkovali o tem, kar nam je sedaj najbolj potrebno, da se spasi očetnjava ali da se ji barem krivica ne zgodi, samo po sebi se razume. Mil spomin tedaj svečanosti naši 26. listopada!

Od sv. Jurja v Slovenskih goricah 1. dec. —

Gotovo je, da kmetu mnogo dobička prinese, ako se marljivo pečá s sadjorejo. Že samo češnje, katerih smo letos tako obilo imeli, plačajo marsikteremu davek in sol, še bolj pa, ako če tudi drugo sadje obrodí. Zato je dobro, če se mladina že v šoli nekoliko v kmetijskih rečéh podučuje, da se ne zanemarja sadjoreja in čbelarstvo, in v tek pride tudi židoreja. Gosp. Dominik Čolnik z Drvanje je mene vsega tega že moja prva leta učiteljstva pri sv. Benediktu tako privadil, da še zdaj njegovih koristnih svetov v šoli nikoli ne pozabim. Hvala mu! Letos mi je čast došla, da sem dobil sreberno svetinjo od c. kr. kmetijske družbe za darilo svojih malih zaslug. Očitno se zahvaljujem prečastnima gospodoma: A. Globočniku, okrajnemu predstojniku, in F. Hegelsbergerju, bilježniku (notaru) v Lotmerku, ki sta me gospodarski družbi priporočila, pa tudi gospodu J. Sartori-u, posestniku pri Svetnjah, ki mi je častno darilo izročil. — 27. dne u. m. smo imeli tú lepo slovesnost, da sta vrla zaročenca Peter in Ana Žlaber, ki sta doživela 51 let srečnega zakona, obhajala zlato poroko. Celó Njih Veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef so poslali po našem gospodu okrajnemu predstojniku J. Cirkelbah-u ženinu za gostovanje 50 gold. V cerkvi jih je očitno sprejel iz rok gosp. župnika v lepem govoru, ki so povdarjali veliko milost, da se cesar spominjajo celó revnega življenja. In navdušeno je donela „cesarska pesem“ po božjem hramu, ktero je sledila cerkvena slovesnost. M. Rajšp.

Iz Sevnice na Staj. 10. dec. B. S. — Imeli smo skupščino národne čitalnice sevniske 26. novembra t. l. Snidlo se je rodoljubov in družabnikov mnogo. Radostni povemo, da nas je tudi visokočastiti gospod dekan J. Reitz iz Vidma pri skupščini s svojo nazočnostjo počastil in da je iskreni domorodec v volitvi odborovi nas ljubeznjivo podpiral. Predno se je volitev rednega odbora začela, stopi vrli naš rojak gosp. Franjo Valter, kaplan v Sevnici, pred zbrane družabnike, in s krepko besedo razodeva pošteni namen čitalnični, ter srčno željo razodeva, naj bi sevniski „Leseverein“ kot ženin združil se z mlado nevesto, čitalnico, da bi tako bratovska edinost kraljevala med nami. Govornik končá svoj govor s slavoklicem Njih Veličanstvu svitlemu cesarju Francu Jožefu, kteremu so gromoviti živio-klici sledili; potem pa je narodna pesem „Naprej zastava slave“ se razlegala po dvorani. Zdaj je bila volitev odbora. Izvoljeni so bili: gosp. dr. Jakob Razlag, odvetnik in deželski poslanec v Brežicah; gosp. Franjo Vurja, župnik v Sevnici, gosp. Dragotin Ripšelj, župnik v

Loki; gosp. Franjo Valter, kaplan v Sevnici; gosp. Jakob Kavčič, c. k. uradnik v Sevnici, gosp. Anton Smrekar, bivši rudarski ravnatelj in posestnik v Sevnici, in gosp. Lojze Lenček, posestnik na Blanci. Ti odborniki (gospoda dr. Razlag in D. Ripšelj nista pri skupščini bila) volijo po pravilih izmed sebe ravnatelja, podravnatelja, tajnika, blagajnika in knjižničarja. Dr. Razlag je bil enoglasno kot ravnatelj izvoljen, in v tem trenutku se je sklenilo, da smo po telegrafu mu v Gradec volitvo to naznanili, in kakor vemo, jo je tudi prevzel. To nas neizrečeno veseli ter nam je porok, da bo čitalnica pod vodstvom takega domorodca kmali tisto stopnjo dosegla, ktere se druge njene sestrice danes veselijo. Podravnatelj je gospod Lojze Lenček, tajnik gosp. Franjo Valter, blagajnik gosp. Anton Smrekar, knjižničar pa gosp. Jakob Kavčič. Ponosni moremo reči, da smo gospode izvolili, kateri so nam porok za najlepšo napredovanje mlade čitalnice sevniške. (Kon. prih.)

Iz Črnomlja 30. nov. J. K. — Že dolgo se nismo oglasili v „Novicah“, pa kaj si čemo! Veselega ne moremo povedati, o slabem pa je bolje molčati. Mislé, da utegnejo boljši časi nastopiti pod novim ministerstvom, primem za peró in hočem povedati, kako je kaj pri nas belih Kranjcih. Ljudstvo se prostejše giblje, narodnosti se čedalje bolj zaveda, sém ter tje se pojó mile domače pesmice s pridobljeno sladko letošnjo kapljico, pa si trude in muke tolažimo. Še rajši pa bi naše vino v denar spravili, al žalibože, premalo kupca je! Neznamo, kaj je temu krivo. Gotovo je to, da smo po nerodnih cestah preveč od sveta ločeni! Naši ljudje so sicer na vse strani začeli popravljati ceste; to je hvale vredno, da bi le še vélike ceste drugačne bile! Vreme je dosti ugodno, to je velika sreča za živino, ktera se vedno še pase in si tako za trdo zimo prihrani saj nekoliko krme, ktere se je letos tako malo pridelalo. — Odkar imamo nove učitelje, se je cerkveno petje zboljšalo; sliši se, da učitelj gosp. Juvan, izvrsten pevec, misli mladost in odrasence v petji podučevati. Dobro! Pred nekimi leti so „Novice“ rekly, da tukajšnji farovž v svoji podrtii sloví po vsem svetu; povejte zdaj, da je bil letos vés popravljen in je sedaj prav čeden; farovski vrtec je tudi olepšan, tako, da vsacemu memo gredočemu vrlo dopada.

V Senožečah, na sv. Katarine dan. ✧ (Kon.) — Da sadjoreja in ozimina v naši soseski slab sad rodi, temu je kriva paša, ktero srenjčani zagovarjajo, ko se živina prosto po senožetih, memogredé tudi po obdelanih njivah pase, in česar ne ogloje ali ne požrè, z nogami poteptá, in tako najlepše mladike in rastline pokončá. Želeti bi bilo toraj, da se ta napaka odpravi, in Gorenc in Dolenc posnemata, ki svoje blago na vrvi po mejah paseta. — Sestavek v 46. listu „Novic“ pa nam je čudna zastavica. Od kod ima to, da je bilo po deželnem poglavarji našemu okrajnemu načelniku naloženo, naj se on o gospodarstvu naših gozdov natanko prepriča, kako in kaj? Tukaj nikomur ni to znano. Pisatelj iz Senožeč v 46. listu „Novic“ tudi omeni hišo šolskega zaloga in govori o nji, kakor da bi bila ta hiša srenjska. Ta hiša ni srenjska hiša. Nadzorništvo, a ne ravnateljstvo šolskega zaloga je to hišo za 1000 fl. na dražbi kupilo, ki ste jih nadzorništvo in cerkev imeli pri tej hiši terjati. Vsakemu je znano, da cerkev in šolski zalog nista srenjska reč, ampak sta tako imenovani „moralični osebi“, ki ne morete svojeglavno gospodariti, ampak zavoljo imenitnejih reči se s ces. kr. vlado, zdaj z deželnim odborom in pa s konzistorijem posvetovati, in po njunih nasvetih ravnati. Tako je visoka c. k. vlada z odpisom 3. avgusta 1863, št. 8980, določila, naj se po izplačanem cerkvenem dolgu hiša

šolskega zaloga po vsem terjatvam dostojni ceni prodá. Bila sta že za hišo šolskega zaloga dva kupca, al oskrbníštvu nasprotna stranka je podrla to kupčijo, akoravno je bilo za enega po prizadetji županovem načrtano in izgotovljeno kupno pismo. Začasno je bila potem ta hiša srenjskim revežem v stanovanje dovoljena. Ko pa ni od nobene strani kupca bilo, je potem šolskega zaloga nadzorništvo 30. septembra 1865 pod št. 1665, okrajnega uprava c. kr. deželne vlade prosilo, naj se omenjena hiša popravi, ali pa za vsakter denar prodá. C. k. deželna vlada pa je z odpisom 3. oktobra 1865, št. 11144, tukajšnjo okrajno načelstvo pooblastila, naj v omenjeni zadevi stori, kar je najboljše za šolski zalog. Pri zdaj vpeljani obravnavi se kaže, da se bo hiša prodala. Da se šola in kaplanija v to hišo preseliti ne morete, se iz tega vidi, ker ta hiša ni ne lastnina senožeške, ne kake druge farne srenje, ampak je hiša šolskega zaloga. Šolsko in kaplanijsko poslopje pa spada na vse srenje te fare. Šola, ktero pisatelj tako miluje, ima dve učilni sobi, ki ste prostorni, da bi le otroci bolj pridno šolo obiskovali. Stanovanje učiteljev je tako prostorno, da se zastran stanovanja do sedaj še noben učitelj pritožil ni; kjer je pa šola še le pred 20 leti sezidana bila, vsak lahko vé, da ni tako slaba, kakor je popisana. Pisatelj člana v št. 46 „Novic“ le o tem resnico govori, da je kaplansko stanovanje sila slabo. Slabo je res tako, da si sedauji gosp. kaplan v njem prebivati ne upa, ker se boji, da ne bi prehitro glave zgubil zavoljo prenizkih sob in pa okornih stopnic, o kterih res ne vem, kje so iznajdene bile. Videl sem že marsiktero kaplanijo po svetu, al takošne nikjer ni razun košanske „izbice.“ Ko bi kaplana kak ptujec iskal, bi moral iti od Poncija Pilata do Kajfa in Ana, predno to izvrstno kaplanijo zavoha, pa bi se potem še ne upal na stopnice, ktere v stanovanje po nevarnem temnem labirintu peljejo.

„Da se resnica prav spozná, je treba čuti dva zvoná“; naj čitatelji zdaj sami sodijo, čegavo je pravo. Pravica pa terja, da se o domačih zadevah vselej piše „sine ira et studio.“

Iz Ljubljane. Končan je duševni boj, ki je dva ali prav za prav tri dni trajal v deželnem zboru o adresi za septemberski manifest. Stranka februarskega patenta je podrla zaupnico cesarju, stranka septemberskega manifesta pa je vničila Auerspergov predlog. Seje so bile tako viharne, da še nikoli tako. Februarska stranka je napela vse žile, da bi bila Blagotinška pl. Kaisersfelda razveselila s sporočilom, da kranjski deželni zbor stoji v vrsti „der deutschen Landtage, deren Gemeingut die Erwägungen sind;“ al spodletelo ji je. Kranjski deželni zbor se je obdržal v vrsti slovanskih deželnih zborov. Slava mu! — kakor je gosp. Mulej v svojem predlogu dobro rekel. Po Savi je splavala tedaj adresa, ktero so očetje njeni prezgodaj raznesi po dunajskih centralističnih listih, trdno se zanašaje na to, da se ji ne bo taka nesreča zgodila kakor Giskrovi v Brni. Al poslanec obrača, Bog pa obrne! Na vrat na nos bila bi se morala že v saboto skleniti adresa; tako so tiščali zagovorniki njeni tisti dan v sklep, da — če tudi je ura že dve popoldne odbila, vročina v zbornici bila nestrpljiva tako, da je celó en govornik onemegel, in je bilo še več govornikov vpisanih, da bi ne bilo mogoče pred 7. ali 8. uro zvečer seje dovršiti, — vendar dvakrat ponavljena želja, naj se končá seja, ni našla milosti nasprotne stranke! Posebno smólo so morali tisti dan imeti stoli v zbornici, da se je le 10 poslancev vzdignilo za sklep seje, 18 pa se jih ni ganilo s stola. O taki nemilosti ni desetim poslancem ostalo nič družega, kakor zbornico zapustiti. Potem pa šteje gospod predsednik

— ostale; al bilo jih je za eno glavo premalo, da bi bili mogli kaj skleniti, in šli so saksebi. V ponedeljek pa je gosp. Blagotinšek pl. Kaisersfeld v Gradec dobil — vse drugačno sporočilo, namreč tako, da to, kar še v saboto niso podrli govori Tomana, Sveteca in Bleiweisa, je v ponedeljek razrušil dr. Costa z baronom Schloissniggom. Slavnega g. grofa Auersperga, ki je v svojem govoru „očetovsk opomin“ dal narodni stranki, pa zavračamo na predgovor njegovih „Volkslieder aus Krain“, da nikakor ni politična modrost to, ako želi „nemški“ pesnik, da bi na Kranjskem, „wo sich Germanismus und Slavismus noch im Kampfringe wohlgerüstet gegenüber stehen“ — si „das Germanenthum einen vollständigen, dauernden Sieg“ pridobil! Desetino in tlako zemljišč je odpihalo 1848. leto, dušno tlako in robstvo narodno pa odpravlja večna pravica. Ko bi bile okolščine preteklih stoletij tako v naročji zibale slovanstvo, kakor so zibale nemštvo pri nas, Bog me! da bi bile bistre glave slovanske to v svojem jeziku dovršile, kar so dovršile — vprežene v jarm germanizma! Slován noče podjarmiti Nemca; al na svoji zemlji tudi ne trpi, da bi njega pod jarmom imel „germanenthum“. Dandanes se ne spodobi več beseda „Sieger“ in „Besiegter“, o kateri Vi, slavni g. grof govorite, — ravnopravnost je gêslo sedanjega véka, in bratinstvo različnih narodov! Kar so nemile okolščine preteklega stoletja zamudile, dohiteti se mora v prihodnje. Ako Avstrija ni razpala, ko je hrvaški jezik bival v šolah in uradih hrvaških, madjarski v madjarskih itd., tedaj tudi ne bo razpala, ako slovenski jezik pride do svojih pravic, marveč srečnejša bo in bolj blagoslovljena, ako omika narodna prešine ves narod na materijalnem in duševnem polji. Pa tudi o političnih zadevah gré slovanstvu važna beseda, saj sami na istem mestu resnično pravite: „dass die grossen Fragen, welche die Menschheit bewegen, nicht ohne Mitwirkung der mächtigen Slavenfamilie nachhaltig zu lösen sind, hat in neuester Zeit das weithin vernehmbare Rauschen der alten und vielästigen Slavenlinde deutlich genug angekündigt.“ Vašemu opominu narodni stranki tedaj povračamo ta opomin: Avstrija — je naša širja domovina, ne pa „Deutschland“ — Dunaj je srce države naše, ne pa Frankfurt! — To je stališče narodne stranke tudi v deželni zboru kranjskem. Da pa vidite, da naše besede niso hlimbe, poglejte v zgodovino 1848. leta, kaj se

je godilo pri nas na Slovenskem, ko se je Jelačič ban napravljal Dunaju na pomoč, — in kaj isti čas v zboru Frankobrodskem, ko je Giskra kričal o prestolih vladarskih in diademih. Facta loquntur!

— Njih eksc. deželni poglavar baron Bach je sprejemal pretekli teden učiteljstva in društva ljubljanska, med njimi prav prijazno tudi odbore matice, čitavnice, sokola itd. Naravnost in brez vse resêrve je priznal narodno pravo, dostavši, da mu je to resnica; ker zna jezik poljski, se nadja kmali naučiti slovenski.

— Prešernov „Krst pri Savici“ se je v saboto ponavljal v gledišču z dobrim vspehom.

— Gosp. Fr. Levstik bo vredoval slovensko-nemški del Wolfovega slovnika.

— V nedeljo se igra v čitavnici naši šaloigra v 3 djanjih „Striček“, ki jo je g. M. Vilhar poslovenil po nemški. Med igro gode naš orhester. Začetek ob 1/2 8.

— „Napevi božičnih pesem“, ki jih je zložil naš izvrstni France Gerbec v Pragi, se dobivajo pri Giontini-u in Kremzarju po 25 kr.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Najvažnejša politična novica je ta, da je včeraj kralj belgiški umrl, zapustivši mladega sina naslednika. Važno smo imenovali to novico zato, ker še le prihodnost bo učila, ali smrt tega modrega kralja ne bode vzrok velikih evropskih homatij. Radi bi izvedili misli Napoleonove. — Domača najvažnejša novica pa je ta, da je danes se presvitli cesar podal na Ogersko v deželni zbor. Važni bojo tedaj prihodnji dnevi za Avstrijo vso, in nategoval bode ves svet ušesa na to, kar se bode godilo v Peštu.

Listnica vredništva. Mnogo dopisov ni bilo moč danes natisniti; drugi pot tedaj.

Kursi na Dunaji 12. decembra.

5 % metaliki 62 fl. 85 kr. Ažijo srebra 106 fl. — kr.
Narodno posojilo 65 fl. 85 kr. Cekini 5 fl. 9 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 9. decembra 1865.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 3 fl. 96. — banaške 3 fl. 96. — turšice 2 fl. 52. — soršice 2 fl. 90. — rež 2 fl. 78. — ječmena 2 fl. 32. — prosa 2 fl. 40. — ajde 2 fl. 30. — oves 1 fl. 75.

Vabilo na naročbo „Novic“

za leto 1866.

Ker se bliža novo leto, vabimo na novo naročilo svoje dosedanje naročnike, pa tudi druge, katerim je naš list po volji. Polje, ki ga obdelujejo iz prvega svojega začetka do danes „Novice“, je tako obširno, da vsak bravec nahaja v njem to svoje. Ker tvarina „Novic“ ni samo blagó za danes, ktero jutri nima zanimivosti več, se menda po pravici morejo imenovati narodna knjiga. Ker najizvrstnejši pisatelji slovenski stojé v vrsti sodelavcev naših, katerim se pri tej priliki javno zahvalujemo za njih podporo, moremo zagotoviti svoje čitatelje podučne in zabavne hrane tudi v prihodnjem letu. Časi so važni, zato pa je tudi vsacemu Slovincu treba zvestega prijatla, ki ga vodi v tem času.

Naročila naj se v frankiranih pismih pošiljajo tiskarnici Blazniki v Ljubljano. V tiskarnici jemane veljajo za celo leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., — po pošti pošiljane za celo leto 4 gold. 20 kr., za pol leta 2 gold. 20 kr., za četrt leta 1 gold. 15 kr. nov. den. Za pošiljanje na dom v Ljubljani se za celo leto plača 36 kr., za pol leta 18 kr. Kdor želi, da se mu med letom naredí nov napis, plača 15 kraje.